

Jack Kerouac Vize Gerarda

Přeložil Vít Penkala

Argo

Jack Kerouac Vize Gerarda

Z anglického originálu *Visions of Gerard*,
vydaného v New Yorku roku 1991 nakladatelstvím Penguin Books,
přeložil Vít Penkala.

Doslov Matthew Sweney.

Odpovědný redaktor Petr Onufer.

Korektury Ludmila Böhmová a Šárka Dohnalová.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Obálka, grafická úprava a sazba Pavel Růt.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2022 jako svou 5087. publikaci.

Vytiskla tiskárna Protisk.

Vydání druhé, v tomto překladu první.

ISBN 978-80-257-3984-6

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: Za Halami 877

252 62 Horoměřice

tel: 226 519 383, fax: 226 519 387

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví

www.kosmas.cz

Gerard Duluož se narodil roku 1917 jako nezuživé děcko s revmatickým srdcem a mnoha dalšími obtížemi, kvůli nimž byl nemocný po většinu života, a ten skončil v červenci 1926, když bylo Gerardovi 9, a sestry ve farní škole sv. Ludvíka Francouzského seděly u jeho postele, aby mohly zapsat jeho poslední slova, protože od něj už dřív slyšely ohromující zjevení o nebesích, pronášel je v hodinách náboženství a povzbuzovalo ho k tomu jenom to, že právě přišel na řadu — Světec Gerard, čistá a poklidná tvář, jeho truchlivá podoba, žalostnost roušky měkkých vlasů, které mu padaly po čele do modrých vážných očí a ruka je shrnovala stranou — Kdybych tak jen mohl zabránit tomu, aby mi jeho do paměti obtištěná tvář přestala unikat, už bych tuhle zemi nikdy nepomlouval, už bych jí nespílal, jen bych úpěnlivě volal k Bohu — Neboť první čtyři roky mého života, kdy byl naživu, jsem nebyl Ti Jean Duluož, byl jsem Gerard, svět byl jeho tvář, květina jeho tváře, pobledlá nachýlená letora, srdceryvnost a svatost a učení o lásceplnosti, jež jsem od něj slyšel, a maminka mi pořád kladla na srdce, abych si všiml jeho dobroty a rad — O letních odpoledních polehával na zádech na zahradě, ruku na očích, zíral na bílá plynoucí oblaka, dokonalé taoistické preludy, jež se zhmotní a putují a pak mizí, odhmotněné, v jediné planetární prázdnotě, jako duše lidí, jako samotní reální lidé z masa a kostí, jako tyhlety dosti reálné cihlové komíny lowellských továren u řeky ve smutném rudém slunci nedělních odpolední, kdy velký zakaboněný Emil Tatka Duluož, náš otec, jen tak v košili četl kreslené vtipy v koutě vedle pokojové květiny času a domova — S dlaní na hlavě svého stonavého malého Gerarda, „*Mon pauvre ti Loup*, ty můj nešťastný Vlčku, narodil ses, abys trpěl“ (ani ve snu by ho nejspíš nenapadlo, jak brzy to jeho utrpení skončí, jak blízko je déšť, kadidlo a slzavé příšeří pohřbu, který se bude konat naproti přes ulici ve sklepní kapli v suterénu sv. Ludvíka Francouzského na rohu Boisvert Street a Západní šesté).

První čtyři roky mého života jsou pro mě prostoupené a zšedlé vzpomínkou na laskavě vážnou tvář, která se nade mnou sklání a je mnou a žehná mi — Svět jako snůška dulozovské svatosti, a on sám jako kvočna, Gerard, jenž mi kladl na srdce, abych nebyl zlý na zvířátka, a vodil mě za ruku na zapomenuté procházky.

„*Allo zig lain — ziglain — zigluu* —“ promlouval na naši kočku vysokým pištivým praštěným mňoukavým hláskem a kočka se zadívá přímo na něj, jako by ten kočičí jazyk byl ten pravý, ale kočky navíc rozumějí slovům, která zvěstují laskavost, a očima ho sledují, kamkoli se v našem šedivém domě hne, a zničehonic ho požehnají tím, že mu za soumraku vyskočí do klína, v té tiché hodině, kdy na plotně bublají ve vodě škrobovitě irské brambory a ve všech domech plní uši ztlumené ticho oznamující požehnanou trvalou přítomnost Avalokitéšvary v hemživých stínech za čalouněnými židlemi a lampami s trásněmi, Dělohu bujné plodivosti světa, a smutné věci jsou v ní k smíchu, Gerard nejmenší a poslední, kdo by to neuznal, vsadil bych se, kdyby tu byl, aby požehnal mou tužku, když se chystám a nadechuju, abych vyprávěl jeho bolestný příběh světa, který potřebuje někoho tak mírného a milujícího.

„Nebe je úplně bílé“ (*le ciel yé tout blanc*, mluvili jsme dětsky zkomolenou mateřskou francouzštinou), „andělé jsou jako beránci, a všechny děti a jejich rodiče jsou navždycky spolu,“ řekl mi a já na to: „*Sont-ils content?* Jsou rádi?“

„Můžou být jedině rádi —“

„Jakou barvu má Bůh? —“

„*Blanc d'or rouge noir pit oute* — Zlatobílou červenou černou a všechny —“ zní překlad.

Čičina přijde k němu a drcá vlhkým čenichem a zoubky do Gerardova nataženého prstu, „Copak chceš, *Pluplí?*“ — I kdybych se dokázal rozpomenout na choulení a lásku těchhle dvou

osamělých bratříčků v minulosti tak vzdálené od dneška mých pochybných cílů, nedosáhl bych na její léčivé ctnosti, ani kdy bych měl most, protože jsem přišel o všechny tehdejší molekuly a zbyla po nich jen příchuť osvícení.

Zabalí mě do kabátu a čepice, chce mi ukázat, jak si hrát na zahrádce — Mezitím kouř truchlivě stoupá ze soumravně červených střech zimní Nové Anglie a naše stíny na hnědé zmrzlé trávě jsou jako připomínky něčeho, co se muselo přihodit před miliony věkověků v Totožnosti a žhnoucím Sfouknutém-Rozsvíceném světle Nirvány-Samsáry.

Mám pocit, že si pamatuju na šedivé ráno (musela to být neděle), kdy se Gerard objevil v domku na Burnaby Street (když mi byly 3) s malým klukem, jeho jméno nedokážu zapomenout, ani konzistenci toho jména evokující hroudy šedého bláta, Plourdes — Klubka zármutku, takové je to jméno — Popotahoval, protože se neměl do čeho vysmrkat, špinavý, na sobě dřevý svetřík, Gerard ve školních podkolenkách a vysokých zapínacích botkách, stáli na zahrádce vedle malé verandy po straně vzadu, odkud se hledí ke smutným lukám (s lesíkem zředlých borovic za nimi, za deštivých dní jsem na nich vídal zrození Mlhy indiánských tváří) — Gerard chtěl, aby máma Ange dala malému Plourdesovi kousek chleba s máslem a banány, „*Ya faim*, má hlad“ — Z chudé a nevzdělané rodiny, nejspíš, nedávali mu moc najíst, jen večeri a občas (snad) chleba se sádlem, Gerard byl tak pozorný, že si uvědomil, že to dítě má hlad a pláče z hladu, a protože znal štedrost domu své vlastní matky, přivedl ho tam a požádal o jídlo pro něj — A moje máma dala trochu jídla klukovi, kterého dnes, o tolik let později, vídám, nebo jsem ho viděl při poslední návštěvě v Lowellu, má dva metry a váží cent a spousta chleba a másla a banánů a dětské laskavosti se proměnily v nafukování rozkládající

se hory masa — Snad i záblesk vzpomínky v jeho závoznickém mozku na drobného marůdka, který ho před tolika lety politoval a nakrmil a poželhal mu — Plourdes — Kanadské jméno, které podle mě obsahuje veškeré zoufalství, syrovou a šedivou svědivou beznaděj, studený a rozpraskaný zármutek Lowella — Jako opuštěné psí vytí a nikdo neotevře dveře — Plourdesovi jeho osud, mně: — Gerard, aby mi ho otevřel Boží Lásce, čímž je teď, po třiceti letech, mé uzdravené srdce dosud horké, spasené — Co by bylo s Ti Jeanem bez Gerarda?

Jsem na verandě zamotaný do kdečeho a sleduju to malé kristovské drama — Moje matka jde do kuchyně a maže chleba máslem a loupe banán, ty srdceryvné, pomalé, tápavé pohyby všech matek celého světa, jako když staré indiánské matky roztloukaly tortilly a vařily kaši v řinčení milénií a vytí větru — Mé srdce je tam, kam patří.

Otec se vrátí z práce, slyší, co se stalo, a povídá, „To dítě má srdce na správném místě!“, kroučí hlavou u sporáku a kouše se do rtu.

Až o mnoho let později, když jsem poznal a pochopil Savase Savakise, jsem si uvědomil, jaký nepochybný a nesmrtelný *idealismus* mi můj svatý bratr předal — A znovu později s objevením (anebo mdle vykládaným ohromeným nerozhoupaným mysl spalujícím procitajícím znovuobjevením) buddhismu, Probuzenosti — Ohromující vzpomínka na to, že já, ať už to „já“ byl nebo bylo kdokoli nebo cokoli, jsem byl předurčen, ano, předurčen poznat, poučit se, porozumět Gerardovi a Savasovi a poželhanému pánu Buddhovi (i mému sladkému Kristu skrze všechny jeho pavlovské zašmodrchané a krvavé kříže pohanského násilí) — Probudit se k čisté víře v zářivé jediné pravdě: Vše je dobré, žij v Laskavosti, Nebe je blízko.

Gerardovy smutné oči to předpověděly jako první — Ve snu, který už skončil, jímž je tohle všechno — Tvář tak vážná a soucitná, mám různé jeho fotky, jednu z nich zrovna před sebou, zachytila ho (patrně) v jeho pátém roce, na verandě domu na Lupine Road, kde se mi (mému starému pohledu nemluvněte) nedávno na návštěvě odhalila pradávna podoba Země na Počátku v podobě žebrované koule lustru na stropě verandy, zas a znova jsem ji za dlouhých odpolední v ospalém slunci nebo v teplém březnu zkoumal ze svojí kolíbkou očima nemluvněte — A když jsem ji nedávno viděl, ve třiatřiceti, její obrysy mi v hloubi duše navrátily dávno zapomenuté obrysy Gerardovy tváře, jeho zvláště měkké vlasy, raskolnikovskou školní košili a černé podkolenky — Ba dokonce samotné hnědé žaluzie vedlejšího domu, a dokonce ještě hůř, samotný kamenný „hrad“ na vršku kopce za polem, na který moje racionální paměť úplně zapomněla a v dospělosti jsem ho ohromen uviděl, protože jsem si ho mezitím nevědomě vytušil v mladickém snění o „Doktoru Saxovi a hradu Velkého hada světa“, což bude všechno ještě vysvětleno v *Duluofově legendě* — Zmíněná veranda je scénérií té svaté momentky, co tu mám, Gerard sedí na zábradlí s mojí sestrou Nin (tehdy jí byly 3), drží ji za ruku, oba se na sluníčku culí a nějaká tetička nebo kmotr z otcovy strany je fotí, dávno zapomenutý sníh lidských nadějí vybledá do zahnědlých skvrn ve starých fotoismech — Vidím v Gerardových očích právě tu dýmavou laskavost a trpělivou pokoru ideálního bratrství předkládaného zdaleka po věčných chodbách buddhovství a soucitné svatosti, v nirmána (zjevné) káje (podobě) — Můj vlastní bratr, zrnko svatosti v nekonečných kulovitých vesmírech a mrazokosmech — Srdce pod tou košilí veliké jako svaté srdce v trnech a krvi zobrazené ve všech skromných domácnostech frankokanadského Lowella.

Hle: — Jednoho dne našel na rybím trhu na Západní šesté ulici v klecové pasti živou myš — Tváře bezútešnější než otrávení pavouci, tihle vynálezci pastí na myši, a cestičky ke zkrvaveným dveřím měli vyšlapané tupostí nejsurovějšího zrna a krákorali na zápraží — Když už jsme u toho, dokážu si v tomhle šedivém ránu vybavit tváře všech lowellských Kenaků, drobných obchodníků, řezníků, prodavačů másla a vajec, rybářů, bednářů, somráků na lavicích (vlastně to nejsou lavice, spíš taková ta starodávná pouliční sedátka s plivátky, a vedle smetiště, ze slupek od banánů se tu v polední výhni kouří) — Vyjevené tupé ksichty dospělých, kteří nenajdou slůvka chvály či povzbuzení pro nezdolné andílky jako Gerard, co se usilovně snaží zachránit myš z pasti — Jen civěli nebo čuměli a vyvraceli sanice, na vrcholu sil a tak pitomí — Myška se zmítala na betonu, Gerard ji osvobodil — Potácivě doběhla do stružky s rybími splašky a plivanci, umřít — Něžně ji zvedl a ve vlastní kapse zasel dobrotu — Vzal ji domů a pečoval o ni, dokonce ji obvázal, choval ji, hladil, nachystal pro ni košíček, a máma to ohromeně sledovala a chlapi co chodili venku po ulicích „starali se o svý“ a sháněli oběživo navíc ke svýmu vejvaru — Šupáci! do jednoho! — Pomyšlení drobnější než myši hovínko na nezbytnost nedělní mše, a obvykle v duchu poskvrněné počítáním, kolik hodí do mošničky — Nepamatuju si to vědomě, ale v mojí duši a mysli je, ano, je, myš, co píská, a Gerard, a košík, a kuchyň, jeviště jeho láskyplného špitálku — „Ta velká věc tě poranila, když ti spadla na nožičku“ (protože Gerard opravdu tu bolest empaticky cítil, bolest, které zažil dost, aby se z něj nestal učedník toho řemesla a bolavosti) — Cítil ocelové lupnutí drtící jeho imaginární ptačí kostičky, svíralo to a lámalo a tisklo pevněji do bezútešnosti života horší než smrt — Protože nevinná nepopsaná příroda nemůže za to, že kopce vypadají smutně a žalostně, to lidi, a jejich příšerná mentalita — Jejich nevědomost, hrubost, jak si uboze házejí klacky pod nohy, jejich intriky, pokrytecké sklony, fňukání kvůli ztrátám, samolibá radost ze zisků — Přicmrndávači,

nosiči kostí, funebráci, ruce v rukavičkách, mlhu v dechu, svolávací sraček, ochcávači, šířící hnus a puch, konvertující pro vykrmené tele, každý jen skvrna a strup na tváři země — „Myš? co se kdo stará vo blbou myš — Bůh je určitě stvořil, aby na ně pasovaly naše pasti“ — Typická myšlenka — Radši bych vyklopil sud tentononc na střechu vlastního domu, než abych s někým z nich hodinu rozprávěl při procházce — Gerarda mezi ty šupáky, do té bandy surovců nepočítám — Ta zvláštní bezútešná šedivá roztlemená záludná povaha Frankokanadana s rybíma očima s jeho černým krámkem, napytlovanými výrobky, bezedným tajným a špinavým sklepením, slanečky v sudu, schovanými zlatými prsteny, manželka s dcerou *jongler* v jiném pitomém pokoji, v koutě má špinavé pometlo, jeho pánbičkářství, jeho studené ruce, horké útroby, často užívaný bič, bezstarostné pozdravy a vyhraněné názory — Uložte mě ve sladké Indii nebo prastarém Tahiti, nechci být pohřben na jejich hřbitově — Vlastně ne, spalte mě a dopravte do *les Indes*, mám toho plný zuby — Počkat, dokud nebudu moct nastoupit na někoho z těch zatracených lumpů, když už jsme u toho — Ale Gerard by se těžko, kdyby tedy zůstal naživu, nafouknul jako já teď, těžko by brblal na lidi takhle tiskem, hloupě všem na očích, byl totiž vlídný anděl, jakého už nenajdete v žádných budoucích science fictions plných podělaných plastových penisových tyčí a oblých štěrbinomašinek a starostí, jak se dostat z Díry do Čuriny, což je o miliontinu miliardtiny coulu dál v nekonečnu našeho laskavého Pána než zemský drobínek (který bych vyplivl) (být vámi) (Mahá Méru) — A jednou odpoledne šel Gerard do školy — tu myš našel při jedné polední pochůzce, když ho poslali do krámu koupit uzenu rybu — A teď ho s úsměvem sleduju, z přečpaného šera v koutě obýváku, jak jde po Beaulieu Street do školy s knížkami převázanými páskem, v černých podkolenkách a s tou zvláštní zasmušilou sladkostí jeho osobnosti, která pro mě byla vším, neviděl jsem nic jiného — Šťastný, protože jeho myš byla nakrmená a napravená a v bezpečí ve svém

košíčku — Naše kočka, vtělená nevinnost, se probrala z celodenní dřímoty a najedla se a nechala jenom ocásek, dost na to, aby celý Lowell praskl smíchy, ale když se ve čtyři Gerard vrátil a uviděl zbylý ocásek na dně toho ubohého košíku, se kterým si dal takovou práci, rozplakal se — a já plakal taky.

Matka se mu snažila vysvětlit, že ta kočka za to nemohla, nikdo za to nemohl, tak to v životě chodí.

A on věděl, že kočka za to nemůže, ale stejně Nánu popadl a posadil ji na houpací křeslo, držel ji pod bradou a dělal jí kázání, nepřeháním:

„*Méchante!* Zlobivá kočička! Nechápeš, cos provedla? Kdy to konečně pochopíš? Malá zvířátka necháváme na pokoji, i malé věci! Nechávané je být! Nepřijdeme do nebe, když se budeme pořád takhle jíst a ničít! — bez rozmyslu, bez přemýšlení! — prober se, holka hloupá! — Styd' se! hanbo! škleboun! přestaň kroutit těma ušima! Pochop, co ti říkám! Jednoho krásného dne tohle všechno skončí! Nebude pořád času dost! — Zlobivá kočička! Běž! Běž do kouta! A pořádně se nad sebou zamysli!“

Nikdy jsem neviděl Gerarda se zlobit.

Seděl jsem v koutku ohromený a vystrašený, jako by asi byl člověk, který by viděl, jak Kristus v chrámu převrací stoly směnárníků a trestá je svými zřídkačnými důtkami.

Když přijde otec ze své tiskárničky a rozváže si kravatu a sundá vestu ve stylu dvacátých let a usadí se k hamburgeru a vařeným bramborám, chlebu a prvotřídnímu máslu, s děcký a dobrou ženou, je mu předložen problém, proč jsou lidé tak krutí a myši zrazované a ostatek zhltnou kočky — Proč jsme stvořeni k utrpení a k tomu, abychom jeden druhému opláceli zlým, upouštěli železná lejna na hlavy nadějí a vytírali dvorky poblité a smutné — „Něco ti povím, Ti Gerard, maličký, v životě je to jako v džungli, lidi žerou lidi, buď někoho sežereš, nebo sežerou tebe — Kočka sežere myš, myš sežere červa, červ sežere sýr, sýr se zkaží a sežere člověka — Aby se tak řeklo — tak to v životě chodí — Neplač a nelam si s takovými věcmi hlavu — Prostě všichni jsme se narodili a všichni umřeme, jsme na tom všichni stejně, víš? Jíme krávu a kráva nám dává mléko, proč, to se mě neptej.“

„Ano, proč — proč lidi dělají pasti na myšky?“

„Protože jim žerou zrní.“

„Staré zrní.“

„Z toho zrní je náš chleba — Podívej se, chleba přece jíš? Pokud vím, tak ho nehážeš jen tak na podlahu! a neděláš s ním *passes* v prachu v koutě!“ — *Passes*, to bylo slovo, které Gerard vynalezl, když vytíráte chlebem omáčku, matka ho nechala nasáknout a pak rozdávala *passes* kolem stolu, i mně v plenkách a bryndáčku u dětského skládacího stolečku — ale s naším poloirokézským frankokanadským přízvukem se *passé* vyslovovalo jako PAUSS, takže dodnes slyším ten žaluplný zvuk a v něm útěchu večere, *M'ue'n pauss*, tak jako se dá čekat, že si Bardolf pamatuje svoje ptákolbné hej-šup v Eastcheapu — Můj otec je v kuchyni, mladý, v nejlepších letech, s krátkými rukávy, žvýká večeri, mastnotu na bradě, vyvedený z míry vysvětluje svým andílkům problémy morálky — To se natáhnou v hrobě na čtyři metry, než bude pozvednuta monstrance obsahující řešení tohoto

problému, aby se rozsvítila a dala zazářit pravé víře, ze zla tohoto světa se člověk nedostane vysvětlováním — „Na každý pád, jez, nebo tě snědí — My jíme teď, a později nás snědí červi.“

Z žádně pozorovatelný v tomhle pytlíku hlíny nezazněla pravdivější slova.

„Proč? *Pourquoi?*“ nařiká malý Gerard a jeho obočí vytvaruje trápení a nemožnosti — „Já nechci být takový, já ne.“

„Je to tak, ať chceš nebo ne.“

„To je mi jedno.“

„A co s tím uděláš?“

Našpulí rty; půjde do nebe, to udělá; už dost téhle zvířecnosti a zkažené nenažranosti a házení hnoje, aby sis to vynahradil — Život, jen jiné slovo pro bláto.

„No tak, no tak, Gerarde, maličký, třeba víš něco, co my ne“ — otec vždycky ustoupil, Gerard byl hloubavý a přemýšlel o hlubokých věcech, které se nevešly do pojistek a tiskařských účtů — Gerardovi nikdy pojistku nevystavili, teprve až na věčnosti, věděl, že jsme tu jen na chvílku, žalostní jako myš, a žalostnější ó než kočka, a hůř! ó, jako otec, co nemá vysvětlení!

„Tak dobře,“ půjde do postele a vyspí se z toho, uloží i mě, a dá pusu Ti Nin na dobrou noc, a přes tu chvílku v jeho rukou za poledne nebudiž myš o nic méně důležitá — Spolu se za myš pomodlíme. „Milý Pane, opatruj tu myšku“ — „Opatruj tu kočku“, přidáváme do modlitby, protože právě tam bude muset Pán pracovat.

Ach, a vítr je studený a žene prach opuštěnější, než jaký kdy dokážou vynalézt v pekle, tady v Severní zemi, kde jsou lidské naděje sice vřelé, ale nedokážou zakrýt průvan, vanutí, které se činí celou noc, pohybuje záclonami nad sálajícím radiátorem a plíží se kolem tvé pokrývky, a dovede tě ven, kde muži v červenohnědém svítání s rukama jako lopaty popraskanýma chladem řežou a sekají do dřeva, až se kouří z nich i z koní, a proklínají Satana ve vzduchu, který obnažuje veškerá Ruska, Sibiře i Ameriky poryvům nekonečna.

Gerard a já se choulíme v teplé veselé ranní posteli, bojíme se ven — Je to jako rozpomínat se na to, než jste se narodili, duchna byla po ruce a karma vás vyhnala ven, abyste začali příběh.

„Kde je teď ta myška?“

„Dneska ráno. Kočka ji vykadila v lese (*Le chat l'a shiez dans l'champ*) — u těch čůránků, co jsou támhle vidět ve sněhu, to žluté, vidíš?“

„Oui.“

„Voilà, tvoje moucha z loňského léta je taky mrtvá —“

Přemítáme o tom v nehybném vytržení a máma dělá dole ve voňavé kuchyni tátovi snídani.

„Angie,“ říká táta u kamen, „ten náš kluk, mně to může srdce utrhnout — přijde o myšku a tak moc ho to trápí...“

„Je to citlivka.“

„A s tou jeho nemocí — Á, hlava mi z toho praskne — Žrát, nebo se nechat sežrat — a lidi snad ne? Cha! Ve městě je banda, co by to klidně udělala, kdyby na to měla dost velké žaludky.“

Gerardovo přesvědčení o posvátnosti života sahalo i do milostné sféry.

Ani opilec v prostorném stanu nebyl neoblomnější ohledně chování své mladší sestry — „Mami, podívej, co to Ti Nin dělá, jde do školy a tahá za sebou galoše a hází zadkem jako nějaká cácora!“ volal jednoho rána, když se díval z okna — Tehdy ho zrovna zase postihl relaps revmatické horečky a musel zůstat v posteli, někdy to trvalo i pár týdnů, jeden den to s ním bylo lepší, druhý zase horší — „Ale tak se na ni podívej! —“ Byl zděšený — Nedopustil, aby to dělala, když se v poledne vrátila, měl už pro ni připravenou řeč — „Gerarde, z tebe bude jednou kněz, to ti říkám,“ prohlásila matka.

A zatím se děti v kostele křižovaly a některé to doprovázely těmito slovy:

*„Au nom du père
Mat tante Cafière
Pistalette de bois
Ainsi soit-il“*

Což znamená

„Ve jménu Otce
tety Cafière
dřevěné pistolky
amen“

Tohle je můj táta — Emil Alcide Duluoz, v té době, 1925, mladý šestatřicetiletý tiskař, zdravý jako buk, snědý, zamračený, vážný, s tvrdou bradou, ale měkkým srdcem (ačkoli břicho měl tvrdé, když ho zatnul a vyzýval nás, abychom do něj vráželi hlavou nebo pěsti, bylo to jako bušit do basketbalového míče plného síly) — metr sedmdesát, podsaditý Bretonec s modrýma očima — Měl takový zvyk, na který nedokážu zapomenout, zrovna teď jsem ho sám napodobil, rozdělat v popelníku ohniček, z krabičky od cigaret nebo obalu od tabáku — Seděl v křesle a díval se na tu malou ohnivou nirvánu, jak pohlcuje papír a mění ho v černé lámavé prázdno, a chápal, snad, ty třísky na podpal ze 3000 Mrazokosmů — Který pozře a stráví do bezpečí — Otázka krátké chvíle, pro mě, pro něj, pro vás.

Taky si brával do křesla čerstvá křupavá jablka, podzimní macintoshes, seděl a loupal je kapesním nožem, odkrajoval z ovocné koule dlouhé třísně, tak dokonalé, že by se daly pověsit jako nějaký baldachýn z lustru na lustr v Tolstojově síni, a my jsme si je brali a jedli je jako obrovské tasemnice, anebo skončily v popelnici jako kotouče drátu stočeného kolem dokola — a pak to

oloupané jablko jedl, zakousl se do okrájeného povrchu bílé dužiny, velká cintavá sousta s vláhou celého světa — „Udělej lva, jak řve! Udělej tygra! Udělej slona!“ — A on to udělal, kvůli nám, večery v Nové Anglii, Gerarda na jednom kolenu, mě na druhém, Nin na klíně — Tedy pokud se ve městě nehrála partička pokeru, na kterou by stálo za to zajít.

„A co ty, Gerarde, můj maličký, co že jsi dneska tak zamyšlený? Co se ti honí v kebulce?“ ptával se, tiskl Gerarda k sobě, tvář tiskl na měkké vlásy, a my s Nin jsme se dívali uchvácení a plácali páté přes deváté ve štěstí našeho dětství, a kdeže by nás napadlo, jaký rychlý proces větry vanoucí v zimě venku provedou s trámy a armaturami našeho ubohého domu.

Ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého, amen.

Gerard míval ptáčky, o kterých by soused i příbuzný přísahali, že se s ním znají osobně, přilétali na římsu u jeho okna v době jeho dlouhého stonání, hlavně na jaře, kdy jeho revmatem lemované oči vyhlížely do čerstvých neposkvrněných rán jako zajaté princezny ze zatuchlých věží — Byl celý zelený a bílý z mučivých navštívení žluči, za noci, pod postelí toaletní mísu, ale pro ptáčky měl růže slov — „*Arrive, mes ti's anges*, pojdte, mí andílkové,“ a sypal jim drobečky (máma je nachystala) na římsu a na krátkou šikmou střechu nahoře u pokoje nemocného (umístění pokoje, které mi provždycky užírá mozek, když v šedivých snech sním o domech, tohle umístění mě vždycky stahuje dolů, někam k severu a západu trápení, podél vrcholků, tajemství, lomenic) — Máj plný třešňových květů mu přivedl stovky rozjásaných ptáků s potemnělými zobáky, které klapaly po střeše kolem jeho drobečků — Ale on plakal: „Proč ti ptáčekové nejdou ke mně? To neví, že jim nic neudělám?“